

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ВСТУП ДО ФАХУ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Обов'язковий освітній компонент

рівень вищої освіти – **перший** (бакалаврський)

Спеціальність – **073 Менеджмент**

Освітні програми **Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності**

Менеджмент фінансово-кредитної діяльності

Менеджмент виробничої та комерційної діяльності

Менеджмент інформаційних технологій

Логістика

Викладач: **доц. Руда Л.П.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **1**

Кредитів ЄКТС – **4**

Лекцій – **27 год.** (денна форма)/**5 год.** (заочна форма)

Практичних – **27 год.**(денна форма)/**5 год.** (заочна форма)

Самостійна робота – **66 год.** (денна форма)/**110 год.** (заочна форма)

Вид контролю – **диференційний залік**

Передумови для вивчення дисципліни – Програма вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху «Менеджмент»» базується на знаннях, які здобувачі засвоїли під час отримання загальної середньої освіти.

Метою дисципліни «Вступ до фаху «Менеджмент» є оволодіння здобувачами базових знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання службових обов'язків майбутніх менеджерів. У цьому курсі студентам надають необхідні знання з основ менеджменту та ролі менеджера в ефективному управлінні підприємствами і фірмами. В процесі навчання студенти оволодіють сучасною теорією управління організацією в умовах ринкової економіки.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти при вивченні дисципліни:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних і поведінкових наук.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК16 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпусимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК05. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК08. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

РН09. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН18 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Тематика

Змістовий модуль 1. Вища економічна освіта в Україні. Сутність менеджменту

Тема 1. Вища освіта в Україні. Академічна доброчесність у вищій освіті.

Склад системи освіти і структура освіти в Україні. Ступеневість вищої освіти, стисла характеристика рівнів вищої освіти. Типи учбових закладів України. Поняття академічної культури та академічної доброчесності. Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Інтелектуальна свобода. Кодекси честі. Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів в усі сфери професійної діяльності

Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ЗВО та на Факультеті. Студентське самоврядування.

Місце ВНТУ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України. Загальні відомості про ВНТУ. Статут ВНТУ, Правила внутрішнього трудового розпорядку ВНТУ. Основні структурні підрозділи ВНТУ. Місце та роль факультету в організації навчально-виховного процесу студентів. Історія, традиції, правила внутрішнього розпорядку, організація навчальної, наукової, виховної, культурно-масової роботи на факультеті. Роль навчальної, науково-дослідної, самостійної та громадської діяльності студентів у формуванні фахівців з менеджменту. Органи самоврядування студентів у ВНТУ та на факультеті: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку. Організація

соціальної захищеності студентів.

Тема 3. Менеджмент як наука, практика і мистецтво управління.

Менеджмент як наука та мистецтво. Сутність понять «менеджмент» та «управління». Основні складові системи менеджменту. Основні функції менеджменту. Допоміжні функції менеджменту. Перелік професійних назв робіт, які здатні виконувати фахівці спеціальності «Менеджмент».

Тема 4. Інформація і комунікації в менеджменті. Інформація і її роль в управлінні. Характеристика та види комунікацій. Комунікаційний процес, його елементи, етапи та ефективність.

Змістовий модуль 2. Особливості управління діяльністю підприємства.

Тема 5. Організація як об'єкт менеджменту. Поняття та характеристика організації. Види організацій. Внутрішнє середовище організації. Зовнішнє середовище організації. Основні напрямки діяльності організації. Планування в організації.

Тема 6. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Основи організації фінансів підприємств. Капітал підприємства та його економічна сутність. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства. Організація фінансової діяльності підприємств. Форми фінансування підприємств.

Критерії прийняття фінансових рішень.

Тема 7. Роль менеджера у підвищенні ефективності функціонування сучасних підприємств.

Функції, типові завдання та уміння, якими повинен володіти менеджер з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства. Управління персоналом. Формування лідерських якостей та поведінкові навички в менеджменті.

Розробка ефективних систем мотивації та оплати праці. Прийняття управлінських рішень. Контроль виконання управлінських рішень. Організація антикризового управління.

Тема 8. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.

Сутність інвестицій. Розробка і впровадження нововведень. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Здійснення збутової та комерційної діяльності. Формування іміджу підприємства. Планування і прогнозування діяльності підприємства.

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.)	Кількість годин (з.ф.)
	Змістовний модуль 1.		
1	Вища освіта в Україні. Академічна доброчесність у вищій освіті.	5	1
2	Організація навчального та виховного процесу у ЗВО та на факультеті. Студентське самоврядування.	4	0,5
3	Менеджмент як наука, практика і мистецтво управління.	3	0,5
	Змістовний модуль 2		0,5
4	Інформація і комунікації в менеджменті.	3	0,5
5	Організація як об'єкт менеджменту.	3	0,5
6	Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	3	0,5
7	Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств.	3	0,5
8	Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства	3	0,5
	Всього годин	27	5

Теми семінарських занять

Не передбачено

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.)	Кількість годин (з.ф.)
1	Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства.	5	1
2	Планування і прогнозування діяльності підприємства.	4	1
3	Розробка і впровадження нововведень. Формування оптимального асортименту продукції.	3	
4	Управління персоналом. Планування особистої роботи персоналу підприємства	3	1
5	Розробка ефективних систем мотивації та оплати праці. Прийняття управлінських рішень.	3	0,5
6	Організація антикризового управління. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції.	2	0,5
7	Формування іміджу підприємства	3	0,5
8	Контроль виконання управлінських рішень.	4	0,5
	Всього годин	27	5

Теми лабораторних занять

Не передбачено

Самостійна робота

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин (д. ф.)	Кількість годин (з. ф.)
1	Самостійне опрацювання тем теоретичного матеріалу:		
1.1	<i>Етапи розвитку вищого навчального закладу. Стисла характеристика етапів розвитку ЗВО та факультетів.</i>	5	20
1.2	Потреби економіки та підготовка управлінців нового типу в Україні.	5	20

1.3	Роль менеджера у виборі стратегії та розробці тактики управління господарською діяльністю.	5	10
1.4	Проблеми удосконалення функцій менеджменту: планування, організування, мотивування, контролювання та координування діяльності організації.	5	10
2	Опрацювання лекційного матеріалу	10	20
3	Підготовка до практичних занять	5	10
4	Підготовка до модульного контролю (два колоквіуми)	15	10
5	Підготовка до диф. заліку	16	10
	Всього за семестр	66	110

Індивідуальні завдання

Не передбачено.

Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються:

1. Дидактичні методи – лекції з використанням мультимедійних презентацій.
2. Практичні методи: практичні завдання.
3. Метод самостійного навчання.
4. Активні методи: експрес опитування, тестування.
5. Словесні методи навчання: лекції, консультації.

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою.

Підсумковий контроль включає в себе здавання колоквіумів за модуль.

Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою залікових кредитів.

Семестровий контроль знань здійснюється в кінці семестру шляхом підрахування загальної кількості балів, отриманих під час навчання та здавання диф. заліку у кінці семестру.

Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах)

Вид роботи	Семестр 1		Разом
	М 1	М 2	
1. Виконання практичних завдань, усна відповідь (1 завдання – 3 б)	15	15	30
2. Виконання завдань з СРС (1 завдання – 3 бали)	15	15	30
3. Колоквіум(2 колоквіуми- 20б)	20	20	20
Усього за модуль	50	50	100
Диф. залік	5		+

Іспит			-
Всього			100

Шкала оцінювання в балах та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX з можливістю повторного складання
0-34	F з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти

Рівень компетентності	За бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	90 – 100	A	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання та розуміння описувати зміст функціональних сфер діяльності організації; сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання із застосуванням методів менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний)	82-89	B	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї щодо забезпечення функціональних сфер діяльності організації із застосуванням методів менеджменту. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	75-81	C	Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо забезпечення завдання із застосуванням методів менеджменту, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний)	64-74	D	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень забезпечення завдання із застосуванням методів менеджменту; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	60-63	E	Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість

			виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький	35-59	FX з можливістю повторного складання	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	0-34	F з обов'язкови м повторним вивченням дисципліни	Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

**Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт
(викладач розподіляє відповідно до конкретного освітнього компоненту)**

Рівень компетенції	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання		
		Практичне завдання (усна відповідь)	СРС (підготовка доповідей, презентацій)	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий)	A	3 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	3 б.: здобувач повністю розкрив суть теоретичного питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та безпомилково провів необхідні розрахунки з поясненням	19-20 б.: 90-100% правильних відповідей
	B	2,5 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені деякі несуттєві помилки, відсутні обґрунтування окремих положень.	2,5 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень, безпомилково розв'язав завдання, але без пояснення розрахунків, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	15-16 б.: 82-89% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний)	C	2 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	2 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	13-14 б.: 75-81% правильних відповідей
	D	1,5 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	1,5 б.: виставляється, якщо при виконанні завдання допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання теорії	12 б.: 64-74% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний)	E	0,5 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань, 7	1 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання теорії, пояснення відсутні або	11 б.: 60-63% правильних відповідей

		хоча і з деякими відхиленнями	фрагментарні.	
I Низький	FX	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: за повну відсутність відповіді	0-10 б.: 0-59% правильних відповідей

Академічні права та обов'язки учасників освітнього процесу

Здобувачі та викладачі повинні дотримуватися норм забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів академічної доброчесності, викладених у **«Положенні про академічну доброчесність у ВНТУ»**.

З метою запобігання та виявлення плагіату у навчальних роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань та активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування слід дотримуватись норм **«Положення про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення у навчальних, наукових, кваліфікаційних та науково-методичних роботах у ВНТУ»**.

З метою визнання результатів навчання здобутих під час неформальної та/або інформальної освіти (що здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а також освіти, яка здійснювалася у порядку самоосвіти), здобувачі можуть скористатися відповідними процедурами, наведеними у **«Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВНТУ»**.

Здобувачі мають право оскаржити результати проміжних та підсумкових контрольних заходів, але на лише на підставі аргументованих пояснень, відповідно до **«Порядку організації та проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у ВНТУ»**, а також безпосередньо звернувшись до освітнього омбудсмена, згідно

«Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів ВНТУ».

З метою вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у здобувачів із іншими учасниками освітнього процесу та/або недопущення виникнення конфліктних ситуацій слід бути обізнаним у нормах **«Кодексу етики ВНТУ»**.

Здобувачі ВНТУ мають керуватися принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції і повинні вживати всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам), відповідно до **«Антикорупційної програми ВНТУ»**.

Наведені документи оприлюднені на сайті ВНТУ: <https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html>.

Рекомендована література

Основна

1. Порядок організації і проведення заліків, диференційованих заліків, екзаменів у Вінницькому національному технічному університеті. Наказ ВНТУ. URL:https://vntu.edu.ua/images/docs/eksamen_2017_na_sait.pdf
2. Бардась А.В., Бойченко М.В., Дудник А.В. Менеджмент : навч. посіб. Д.: Національний гірничий університет, 2012. 381 с.
3. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності «Менеджмент» з дисципліни «Вступ до фаху». Вінниця : ВНТУ, 2019. 32 с.
4. Кузьмін О.Є., Романишин С.Б., Пшик-Ковальська О.О. Підприємництво і менеджмент: навч. посіб. Львів: Растр-7, 2017. 194 с.
5. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
6. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією : пер. з англ. Київ: Наш формат, 2018. 397 с.
7. Осовська Г.В., Масловська Л.Ц., Осовський О.А. Менеджменторганізацій: підруч. К.: Видав. дім «Кондор», 2016. 366 с.

Додаткова

1. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення. Вінниця : ВНТУ, 2019. 384 с.
2. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. Modern Economics. 2019. № 14. С. 81-86. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua>.
3. Ruda L., Kraus O. (2024) The impact of globalization on international financial markets. Innovation and Sustainability, no.2, pp. 53-59. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/251/235>
4. Руда Л. П., Беякова К. С. Особливості функціонування сучасних підприємств за умов невизначеності. Матеріали ІІІ науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 20-22 березня 2024 р. Електрон. текст. дані. 2024. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2024/paper/view/19730>.
5. Руда Л. П., Осатюк А. С. Фінансовий ринок та його роль в економіці України. Матеріали ІІ науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 21-23 червня 2023 р. 2023. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2023/paper/view/17971>.
6. O. Adler, I. Prychepa, L. Ruda. Model of formation of economic competences of specialists in technical specialties in the conditions of European integration. Innovation and Sustainability. 2023. № 1. С. 106–117.
7. Причепя І.В., Руда Л.П., Адлер О.А. Концептуальні засади інтелектуалізації економічних відносин і процесів на різних рівнях господарювання. Інфраструктура ринку. 2021. № 54. С. 42-47.

Інформаційні ресурси

1. ННР дисципліни «Вступ до фаху Менеджмент» в системі JetIQ?
[URL:https://iq.vntu.edu.ua/b04213/html/nlr/nlr.php?card_id=83418&id=1023&renum=1](https://iq.vntu.edu.ua/b04213/html/nlr/nlr.php?card_id=83418&id=1023&renum=1)
(дата звернення: 11.05.24).
2. Закон України «Про вищу освіту» // База даних «Законодавство України» / ВР України. [URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18). (дата звернення: 11.05.24).
3. Закон «Про освіту» // База даних «Законодавство України» / ВР України. [URL:http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)(дата звернення: 11.05.24).
4. Статут ВНТУ. URL: <https://vntu.edu.ua/images/docs/vntustatut.pdf>
5. Загальна публічна інформація.Офіційний сайт ВНТУ. <https://vntu.edu.ua/uk/public-info/zag.html> (дата звернення: 11.05.24).
6. Менеджмент [Prometheus course].URL: <https://courses.prometheus.org.ua/courses/course>(дата звернення: 11.05.24).
7. Бібліотека ВНТУ | Новини. Бібліотека ВНТУ | Новини. URL: <http://lib.vntu.edu.ua> (дата звернення: 11.05.24).